

(Osnovano 1952. godine)

JUGOSLOVENSKA NOVINSKA
 AGENCIJA DOKUMENTACIJE
 NOVINSKA RADNA ORGANIZACIJA
 PRESS PUBLISHING ENTERPRISE

Beograd — Knez Mihajlova 2/IX — Pošt. fah — P. O. Box 95,
 Tel. 621-578 — Ziro račun — Current Account: 60801-603-15330
 DEVIZNI RAČUN KOD BEOBANKE 60811-620-16-320000-011-00674

Isečak iz lista **FRONT SLOBODE**
 Newspaper cutting **TUZLA**

30. XII. 1980 205758, 5,

MAPA TRAJNO SVJEDOCANSTVO O TITU

● Godine 1979. iz štampe je izišla i svečano promovisana mapa »Tito u djelima likovnih umjetnika«, poduhvat udruženih izdavača Bosne i Hercegovine, koja je na preprošlom Sajmu knjiga u Beogradu dobila specijalnu nagradu ● Ovih dana pojavila se druga publikacija s prilogima iz fundusa Galerije jugoslovenskog portreta ● Zastupljena 22 autora koji su bili u prilici da portretišu Maršala Tita

Do 1977. godine o Predsjedniku Titu je štampano nekoliko publikacija, mono grafija i kataloga likovnog sadržaja: »Lik Tito Tita u djelima likovnih umjetnika Jugoslavije« (Osijek, 1969), »Tito u delima likovnih umjetnika« (Titovo Užice, 1971.), Božidar Jakac — »Portreti Tita (Ljubljana 1972), »Titov put u Jajce« (Celje, 1977.) »Tito i revolucija u delima makedonskih likovnih umjetnika« (Skoplje, 1977.), mapa crteža portreta »Tito« (Cakovec 1977).

Uz izložbu »Tito u djelima likovnih umjetnika Jugoslavije« (oktobar 1977.), početni ljudi iz Galerije portreta u Tuzli animirali su izdavače Bosne i Hercegovine da razmisle o mogućnosti štampanja probnih potreba maršala Tita, nastalih u posljednje četiri decenije. Tako se zametnula misao o mapi koja je, po rezultatu samo dio onoga što je »nijemo pjesništvo« (likovna umjetnost) ispjevalo o Titu. »Kada smo sebi postavili cilj, svi mi koji smo se, na ovaj ili onaj način, našli u procesu njegova ostvarivanja bili smo zaokupljeni jednom mišlju: koliko ćemo moći da nademo sklad između onoga što hoćemo da izrazimo i koliko ćemo uspjeti da to stvarno učinimo« — kaže Slavojka Janković, predsjednik Umjetničkog saveta izdanja.

Otkako postoje, izdavači Bosne i Hercegovine su se prvi put složno našli na zajedničkom poslu: Galerija jugoslovenskog portreta Tuzla, »Dom štampe Zenica«, »Glas« Banja Luka, »Oslobođenje« Sarajevo (izvršni izdavač), Prva književna komuna Mostar, »Svjetlost« i »Veselin Masleša« Sarajevo. »Zadrugar« Sarajevo i »Univerzal« Tuzla. Prikupljena na jednom mjestu, grupisana po vremenskim periodima, stilovima i tehnikama djela tuzlanske izložbe su pružili nužan, ali ne i jedini uvid u mnogobrojne slike, crteže, grafike i skulpture, sklonjene u muzeje, galerije, kabinete i privatne zbirke. Posao je otežavala činjenica što nigdje nije postojala sredena evidencija o tome ko je sve, koliko i kada portretisao Predsjednika Tita i gdje se ti radovi nalaze. Ako je i postojala, ta evidencija je bila teško dostupna.

— Imali smo jasne kriterijume — kaže idejni tvorac mape, slikar Mevludin Ekmečić. — Visok umjetnički kvalitet u prezentaciji druga Tita, poštovanje različitih likovnih opredjeljenja, zastupljenost raznih generacija i istorijski kontinuitet. Upornim traganjem pred izložbu i poslije izložbe prikupili smo podatke o 400 autora, ali smo bili sigurni da se time lista ne iscrpljuje. Svaka informacija, s bilo koje strane, bila nam je dragocjena. U toj žurbi i nervozni, na primjer, saznajemo da se u našoj ambasadi u Beču čuva portret druga Tita, rad Vladimira Beca. Da dođemo do snimka pomaže nam nesebično ataše za kulturu Zdravko Podlašek. Ili drugi slučaj: Mari no Tartalja iz Zagreba upozoravao je da prednost ima njegov portret iz 1967. koji je Predsjedniku poklonio Centralni komitet Saveza komunista Hrvatske. Viši kustos Ljubica Damjanovska obavještava nas da se u Muzeju savremene umjetnosti u Skoplju čuva srebrno pornsie druga Tita, rad Antuna Augustinčića, jednom riječju, vrlo složen i odgovoran zadatak, pred kojim nismo smjeli pokleknuti.

U mnogočlanoj ekipi koja je pripremala mapu sigurno je da je najveći teret pao na pleća odgovornog urednika, dugogodišnjeg novinara »Oslobođenja« Milenka Pajića, bez obzira na to što su mnogi umjetnici bili veoma predusretljivi i spremni da pomognu u svakom trenutku. Stevan Bodnarov je, ilustracije radi, obavijestio redakciju da se portret druga Tita, rađen u bronzi, nalazi u Narodnom muzeju u Beogradu. Dragomir Mileusić ide dalje i lično dostavlja slajd jubilarnog zlatnika, Ismet Mujezinović podsjeća da postoji jedno njegovo platno koje je redakcija »Borbe« iz Beograda

Predsjednik Tito s likovnim umjetnicima Bosne i Hercegovine u Bugojnu, aprila 1977. godine

svojevremeno poklonila osnovnoj školi u Drinićima, o kome ima veoma malo informacija, jer je škola ukinuta.

— Jednog dana na telefonskoj vezi je kabinet Predsjednika Republike — zapisao je u sarajevskom »Svijetu« Milenko Pajić. Razgovarali smo sa Blažom Mandićem, koji nam omogućava da snimamo radove Đorđa Andrejevića Kuna, Gojmir Kosa, Zlatka Price, Omera Mujadžića i Safeta Zeca. U Kabinetu predsjednika SIV-a omogućeno nam je da snimimo mermernu bistu, rad Antuna Augustinčića, a zatim i rad Borisa Kalina. Put nas je vodio u Novi Sad, Sombor, Zrenjanin, Pančevo, Tuzlu, Bihać, Kupare, Skoplje, Bugojno, Tjentište, Zagreb i mnoga druga mesta.

Uporedo s tim pet istaknutih bosanskohercegovačkih stvaralaca Radmila Jo

vandić, Lora Levi, Muhamed Zaimović, Mladen Kolobarić i Fuad Hadžihalilović brinulo se o likovnom i grafičkom izgledu mape. Umjetnički savjet se odlučio za rješenje Fuada Hadžihalilovića, uz neophodne korekcije. Na naslovnu stranu stavljen je lik predsjednika Tita, lako prepoznatljiv po čuvenoj fotografiji Zorža Skrigina iz ratnih dana. Umjetnički savjet dugo vijeća o tome koje portrete unijeti između korica. Prvobitni predlog da se uvrste 32 autora i 35 priloga trpi korekciju. Mapa se na koncu zaokružuje na 29 radova i 28 autora: Božidar Jakac, Branko Sotra, Marijan Detoni, Đorđe Andrejević Kur, Vladimir Beca, Paja Jovanović, Gabrijel Stupica, Antun Augustinčić, Omer Mujadžić, Milo Milunović, Boris Kalin, Ismet Mujezinović, Grga Antunac, Ljilje Dolinar, Frano Mengelo

TUZLANSKO IZDANJE

Mapa »Tito u djelima likovnih umjetnika Jugoslavije«, koja je upravo izišla iz štampe u izdanju Galerije jugoslovenskog portreta, ima svojih specifičnosti. Prezentovane su slike, crteži i skulpture iz stalne postavke Galerije i po tome se može uzeti kao originalan pothvat, uz napomenu da je i po tehničkoj obradi i formatu dostupnija prosječnom građaninu. Zastupljeni su prilozi sljedećih autora: Anton Augustinčić, Milađan Mikan Aničić, Mersad Berger, Pavle Blesić, Drago Došen, Mevludin Ekmečić, Miloš Gvozdenović, Božidar Jakac, Ivan Koley, Ljubo Lah, Oto Logo, Radiša Lj. Lucić, Milan Miletić, Mario Mikulić, Omer Mujadžić, Ismet Mujezinović, Salim Obralić, Meha Sefić, Jovica Stevanović, Drago Tršar, Milivoje Unković i Safet Zec.

Dinčić, Frano Kršinić, Safet Zec, Ljupko Antunović, Mersad Berber, Drago Došen, Mevludin Ekmečić, Radiša Lj. Lucić, Mario Mikulić, Milan Miletić, Salim Obralić, Milivoje Unković, Marijan Kocković i Đorđe Prudnikov.

— Stigao je juli 1979. godine — podsjeća Milenko Pajić. — Sa zebnjom smo gledali u kalendar — ostalo nam je nešto više od dva mjeseca da završimo posao. Svjesni smo i ponosni na jedno saznanje. Tito je bio ličnost koja je tako smjelo zakoračila u istoriju naših naroda i zato ne iznenađuje što je ličnost takve snage pokrenula i umjetnike u njihovom stvaralačkom opusu. Tu je eto sada sakupljen sav naš dvogodišnji trud, utkan u našu ljubav i naše želje da jednim ovakvim reprezentativnim izdanjem sačuvamo Titov lik za generacije koje pristižu. Predsjednik Tito je primio mapu sa svim prilogima. Nestrpljivo i uzbuđeno očekujemo odgovor: drug Tito je zadovoljan onim što je učinjeno. Naša sreća i radost bila je potpuna onog trenutka kada je Nikola Stojanović, predsjednik Centralnog komiteta Saveza komunista Bosne i Hercegovine uručio ovo izdanje lično drugu Titu, prilikom njegovog posljednjeg boravka u Bugojnu. Dje lo posvećeno voljenom čovjeku i najdražem drugu stiglo je tako na najbolji način do njega lično.

u centar sa Galerijom jugoslovenskog portreta